

Sprawa C-39/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

27 stycznia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Hoge Raad der Nederlanden (w Niderlandach)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

24 stycznia 2020 r.

Strona wnosząca skargę kasacyjną:

Staatssecretaris van Financiën

Druga strona postępowania:

Jumbocarry Trading GmbH

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne dotyczy sporu pomiędzy Staatssecretaris van Financiën (sekretarzem stanu do spraw finansów) a Jumbocarry Trading GmbH (zwaną dalej: „podmiotem mającym interes prawny w rozstrzygnięciu”) w przedmiocie wydanej stronie zainteresowanej decyzji wzywającej do zapłaty należności celnych.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Niniejszy wniosek na podstawie art. 267 TFUE dotyczy przedawnienia należności celnych. Dokładniej rzecz ujmując, chodzi o ustalenie, czy przepisy dotyczące zawieszenia biegu terminu przedawnienia długu celnego mogą być stosowane do długu celnego, który powstał przed dniem, w którym przepisy te zaczęły obowiązywać, ale nie był jeszcze tego dnia przedawniony.

Pytania prejudycjalne

1. Czy art. 103 ust. 3 zdanie wprowadzające i lit. b) oraz art. 124 ust. 1 zdanie wprowadzające i lit. a) rozporządzenia (UE) nr 952/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny mają zastosowanie do długu celnego powstałego przed dniem 1 maja 2016 r., dla którego termin przedawnienia w tymże dniu jeszcze nie upłynął?
2. W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy zasada pewności prawa lub zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań stoją na przeszkodzie takiemu zastosowaniu tych przepisów?

Powołane przepisy prawa Unii

- Artykuł 221 ust. 3 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.U. 1992, L 302, s. 1; zwanego dalej: „WKC”)
- Artykuł 22 ust. 6, art. 29, art. 103 ust. 1 i 3, art. 124 ust. 1 lit. a) oraz art. 288 ust. 2 rozporządzenia nr 952/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.U. 2013, L 269, s. 1; zwane dalej: „UKC”)
- Artykuł 8 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz.U. 2015, L 343, s. 1; zwane dalej: „DUKC”)

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Dnia 4 lipca 2013 r. podmiot mający interes prawny w rozstrzygnięciu złożył zgłoszenie w celu dopuszczenia do swobodnego obrotu partii produktów z porcelany. Wskazał w nim Bangladeszu jako kraj pochodzenia, w związku z czym zastosowana została preferencyjna stawka celna 0%. Jako, że przedstawione w tym celu świadectwo pochodzenia okazało się fałszywe, dnia 1 czerwca 2016 r. Inspecteur van de Belastingdienst (inspektor służby podatkowej) powiadomił podmiot mający interes prawny w rozstrzygnięciu pisemnie o zamiarze poboru należności celnych według zwykłej stawki wynoszącej 12%. W tym samym piśmie poinformował on ów podmiot, że ma możliwość przedstawienia swojego punktu widzenia w tym przedmiocie w terminie 30 dni. W dniu 18 lipca 2016 r. podmiot mający interes prawny w rozstrzygnięciu został powiadomiony w formie decyzji wzywającej do zapłaty o przedmiotowym długu celnym, który powstał w dniu 4 lipca 2013 r.

- 2 W postępowaniu przed sądem drugiej instancji, Gerechtshof Amsterdam (sądem apelacyjnym w Amsterdamie, zwanym dalej: „Gerechtshof”) spornym było, czy dnia 18 lipca 2016 r. dług celny już wygasł.

Najważniejsze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 3 Gerechtshof zaznaczył na wstępie, że art. 124 ust. 1 lit. a) UKC stanowi, iż dług celny wygasa, jeżeli nie jest już możliwe powiadomienie dłużnika o dłużu celnym zgodnie z art. 103 UKC, to jest po upływie okresu trzech lat od dnia powstania dłużu celnego. Oznaczałoby to, że omawiany dług wygasł już przed dniem 18 lipca 2016 r. Jednakże art. 103 ust. 3 lit. b) DWU przewiduje, że okres 3 lat zostaje zawieszony od momentu, kiedy organy celne poinformowały dłużnika o zamiarze powiadomienia o dłużu celnym. Takie zawieszenie obowiązuje od daty takiego powiadomienia do końca okresu, w którym dłużnik ma możliwość przedstawienia swojego punktu widzenia. Zgodnie z art. 8 ust. 1 GDWU okres ten wynosi 30 dni. W przypadku zastosowania art. 103 ust. 3 lit b) przedmiotowy dług nie byłby zatem w dniu 18 lipca 2016 r. jeszcze przedawniony.
- 4 Jednakże zdaniem Gerechtshof w przypadku takim, jak będący przedmiotem niniejszej sprawy, obowiązujące w prawie Unii zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań sprzeciwiają się zastosowaniu wyżej wymienionych przepisów. Zdaniem tego sądu, biorąc pod uwagę datę publikacji UKC (10 października 2013 r.), w momencie powstania dłużu celnego (4 lipca 2013 r.) nie było dla zainteresowanej jasne i możliwe do przewidzenia, że może jej dotyczyć zawieszenie biegu terminu przedawnienia na okres 30 dni. Dlatego Gerechtshof uważa, że oceny, czy zainteresowana została w odpowiednim czasie powiadomiona o dłużu celnym, należy dokonać w świetle WKC (regulacji zastąpionej przez UKC). Artykuł 221 ust. 3 WKC również przewidywał 3-letni termin przedawnienia, ale nie jego zawieszenie. Z tego względu Gerechtshof stwierdził, że dług celny w dniu 18 lipca 2016 r. już wygasł na skutek przedawnienia.
- 5 Następnie Staatssecretaris van Financiën (sekretarz stanu do spraw finansów) wniósł do Hoge Raad (sądu najwyższego) skargę kasacyjną. Podstawy kasacji dotyczą wyżej opisanych ustaleń Gerechtshof.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 6 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości w celu określenia zakresu stosowania nowego przepisu w czasie należy dokonać rozróżnienia pomiędzy przepisami proceduralnymi i materialnymi. Co do zasady przepisy proceduralne obowiązują od dnia ich wejścia w życie. Inaczej jest w przypadku przepisów materialnych, które są zwykle interpretowane jako mające zastosowanie do sytuacji prawnych zaistniałych przed ich wejściem w życie jedynie w zakresie, w jakim z ich brzmienia, celu lub systematyki jasno wynika, że należy im przypisać taki skutek. Ponadto nowy przepis stosuje się od dnia wejścia w życie

aktu, który go wprowadza, i choć nie stosuje się go do sytuacji prawnych powstałych i ostatecznie zakończonych przed jego wejściem w życie, to stosuje się go bezpośrednio do przyszłych skutków sytuacji powstałych pod rządami uprzednio obowiązujących przepisów oraz do nowych sytuacji prawnych. Zgodnie z art. 288 ust. 2 UKC przepisy mające znaczenie w niniejszej sprawie zaczęły obowiązywać od dnia 1 maja 2016 r.

- 7 Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości nie można bez uzasadnionych wątpliwości wywieść, czy przepis przewidujący zawieszenie biegu terminu przedawnienia – jak ma to miejsce w przypadku art. 103 ust. 3 UKC – należy uznać za przepis materialny.
- 8 W wyroku w sprawie Molenbergnatie (C-201/04, EU:C:2006:136, pkt 41) Trybunał uznał w odniesieniu do stosowania przepisów nowego w tamtym czasie WKC, że do okoliczności faktycznych leżących u podstaw długu celnego, które miały miejsce przed wejściem w życie WKC, należy z jednej strony stosować przepisy materialne wcześniejszych regulacji, a z drugiej strony przepisy proceduralne WKC. W tym właśnie kontekście Trybunał orzekł następnie w odniesieniu do art. 221 ust. 3 WKC w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 stycznia 1994 r.:

„Skoro więc wraz z upływem terminu określonego w art. 221 ust. 3 kodeksu celnego dług ulega przedawnieniu, czyli wygasa, należy uznać, że przepis ten jest przepisem materialnym”.
- 9 W zakresie, w jakim zgodnie z przepisami WKC w dniu 1 maja 2016 r. upłynął trzyletni termin pokrycia długu celnego, z wyroku w sprawie Molenbergnatie wywieść można, że dany dłużnik uzyskał definitywnie status, z którego może on wywodzić swoje prawa i co do którego nowe przepisy nie mogą mieć zastosowania. Tymczasem w niniejszej sprawie dług celny podmiotu mającego interes prawny w rozstrzygnięciu nie uległ jeszcze przedawnieniu w dniu 1 maja 2016 r. W tym zakresie analizowana sytuacja różni się od sytuacji, której dotyczy pkt 41 wyroku w sprawie Molenbergnatie.
- 10 Z jednej strony można by twierdzić, że zawieszenie terminu przedawnienia długu celnego uniemożliwia jego ostateczne wygaśnięcie. Z tego punktu widzenia sama zasada przedawnienia, ustanowione terminy przedawnienia i ustanowione przypadki zawieszenia tego terminu powinny być traktowane jako spójny zbiór zasad. Oznaczałoby to, że na podstawie spójnych przepisów dotyczących przedawnienia ustanowionych w WKC, w dniu 4 lipca 2013 r. podmiot mający interes prawny w rozstrzygnięciu uzyskał definitywnie status, z którego wywodzi on swoje prawa, co skutkuje tym, że zarówno art. 103, jak również art. 124 ust. 1 UKC nie mogą być wobec niego zastosowane w zakresie, w jakim zawierają one odmienne regulacje prawne. Nie ma zatem znaczenia, że w dniu 1 maja 2016 r. dług celny nie uległ jeszcze przedawnieniu.

- 11 Z drugiej strony można twierdzić, że zasadę, która jest uzależniona od upływu terminu należy odróżnić od zasad, które uzależniają upływ tego terminu od czynności procesowej w toku procedury pokrycia należności. I tak w analizowanej sprawie upływ terminu został tymczasowo zawieszony ze względu na ustanowiony w art. 22 ust. 6 UKC obowiązek wysłuchania dłużnika przed powiadomieniem o długi celny. To tymczasowe zawieszenie jako skutek wykonania czynności procesowej (wysłuchania zainteresowanego) można zatem uznać za normę proceduralną nierozzerwalnie związaną z art. 22 ust. 6 UKC. Jako, że przepisy proceduralne mają zastosowanie od dnia ich wejścia w życie, oznaczałoby to, że art. 124 ust. 1 lit. a) i art. 103 UKC zaczęły znajdować natychmiastowe zastosowanie do wszczęcia w dniu 1 maja 2016 r. lub po tym dniu procedury pokrycia długu celnego powstałego w czasie obowiązywania WKC.
- 12 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, w oparciu o charakter art. 124 ust. 1 lit. a), jak również art. 103 ust. 3 UKC nie można w prosty sposób wywieść, czy przepisy te miały w dniu 1 maja 2016 r. zastosowanie do powiadomienia o zamiarze poboru długu celnego, który powstał w czasie obowiązywania WKC i zgodnie z WKC jeszcze nie wygasł w dniu 1 maja 2016 r. z uwagi na przedawnienie. Z tych względów Hoge Raad kieruje do Trybunału Sprawiedliwości pierwsze pytanie prejudycjalne.
- 13 W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, pozostaje jeszcze pytanie, czy dokonana przez Gerechtshof ocena, zgodnie z którą zastosowanie przedmiotowych przepisów UKC jest sprzeczne z ustanowionymi w prawie Unii zasadami pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań i dlatego mimo wszystko nie powinny one zostać zastosowane w stosunku do podmiotu mającego interes prawny w rozstrzygnięciu, jest prawidłowa.
- 14 Można bronić stanowiska, zgodnie z którym w momencie powstania długu celnego nie było jasnym i możliwym do przewidzenia, że ustawodawstwo celne odnoszące się do pokrycia należności i przedawnienia zostanie zmienione w taki sposób, że przewidziane zostanie prawo do bycia wysłuchanym przez organy celne w każdym wypadku przed poborem należności i że zostanie z tym związany skutek w postaci zawieszenia biegu terminu przedawnienia na okres przewidziany w art. 8 ust. 1 DUKC.
- 15 Można również twierdzić, że w chwili dokonania zgłoszenia celnego dłużnik nie może zakładać, że przepisy proceduralne pozostaną niezmienione. W przypadku zmiany normy proceduralnej prawodawca unijny powinien z jednej strony wyważyć interes Unii, któremu służy ten środek, a z drugiej strony interes danej osoby w tym, by jej sytuacja prawna nie uległa pogorszeniu. Ocena tego wyważenia dokonanego przez prawodawcę unijnego nie należy do sądu krajowego, lecz należy do właściwości Trybunału Sprawiedliwości. Ma przy tym znaczenie, czy z nowym uregulowaniem, zgodnie z którym dłużnik ma w każdym wypadku przez okres 30 dni możliwość bycia wysłuchanym przed pokryciem długu celnego, prawodawca unijny mógł powiązać skutek w postaci zawieszenia

biegu terminu przedawnienia na ten okres. Jako, że pozycja prawna dłużnika ulega poprawie na skutek wprowadzenia bezwzględnie obowiązującego prawa do przedstawienia swojego punktu widzenia w okresie 30 dni, to w ocenie Hoge Raad nie można powiedzieć, że związek pomiędzy zawieszeniem biegu terminu przedawnienia z okresem, w jakim ono obowiązuje, stanowi takie pogorszenie sytuacji dłużnika, że należałoby odstąpić od stosowania art. 103 ust. 3 UKC. Ponieważ istnieje jednak wątpliwość w tym przedmiocie, Hoge Raad przedkłada drugie pytanie prejudycjalne.

DOKUMENT ROBOCZY